

Hudba a data na Sony Hi-MD

Reinkarnace minidisku nebo jen výkřik do tmy?

LUBOR JARKOVSKÝ

Před více než rokem jsme vám přinesli článek o fenoménu zvaném minidisk, se kterým měla společnost Sony velké plány, které ale nedokázala stoprocentně realizovat. Celá léta odmítala jej pustit na volný trh a držela ho jen ve svém područí, nakonec se přece jen objevily minidiskové přístroje v nabídce jiných výrobců, ale to už bylo pozdě.

MD – formát, který chtěl dobýt svět

Společnost se kolem roku 2002 pokusila milovaným formát, do něhož zpočátku vkládala obrovské naděje, znovu dostat na trh představením tzv. MD NET walkmanů, které umožňovaly kopírování hudby z počítače na minidisk. Kopírování probíhalo přes USB 1.1, což znamenalo pomalý přesun dat, ale při 177MB kapacitě média to byla ještě rychlost snesitelná. MD NET byl velkým oživením a zřejmě zachránil minidisk jako takový před úplným zatracením. Přesto se ale nedá říci, že by se jednalo o boom, který by zachvátil svět, jako se to například stalo v oblasti MP3 přehrávačů. Sony se ovšem nevzdává a nyní uvádí i na náš trh zcela nový formát minidisku zvaný Hi-MD, který umožňuje mnohem více, než ten původní.

Hi-MD – a data tečou...

Hi-MD média vypadají prakticky stejně jako klasické MD, ale nabízejí mnohem větší kapacitu 1 GB. Fyzická velikost disku je ale stejná a Hi-MD se na první pohled liší pouze v designu ochranné krabičky, v níž se skrývá samotný disk. Ve stolních nebo starších přenosných přístrojích s Hi-MD nepochodíte, protože jsou pro tyto výrobky nečitelné, a tak jsou zatím určeny pouze pro nové Hi-MD walkmany. Je ale zcela jasné, že Sony využije Hi-MD i v jiných oblastech a je jen otázkou času, kdy budeme mít k dispozici Hi-MD mikrosystém, notebooky VAIO s Hi-MD mechanikami či komponenty pro domácí audiosystém se specifikací Hi-MD. Nejprve je však potřeba

formát otestovat trhem a k tomu určitě nejlépe poslouží přenosné přístroje.

Leckomu vrtá hlavou, jak docílilo Sony toho, aby disk o stejné fyzické velikosti umožňoval záznam více než pětinasobného objemu dat. Princip spočívá ve změně čtení zaznamenaných dat. Jakýkoliv přístroj pro klasické MD čte záznam z disku bit po bitu, ale u Hi-MD nejsou bity přesně ohraničeny, což znamená větší kapacitu. Pokud tedy zformátujete 80minutový minidisk do Hi-MD (177 MB), získáte kapacitu cca 305 MB. V případě 1GB disku je záznam stop ještě hustší a bity ještě menší. Díky tomu pak získáváme onu zvýšenou kapacitu. Jednotlivé typy MD se však neliší pouze v kapacitě, ale také v rychlosti zápisu – na starý MD byla data zaznamenávána rychlostí až 1,25 Mb/s, po jeho zformátování do Hi-MD se zvyšuje rychlost až na 4,37 Mb/s a nové 1GB disky zapisují až 9,83 Mb/s. Z toho vyplývá, že nejnovější MD využívá jen zlomek skutečné rychlosti rozhraní USB 2.0, kterým se pyšní každý MD walkman.

Krok kupředu

Než se začneme věnovat hudbě a dalším informacím okolo jejího kopírování a převodu do formátu ATRAC, je třeba zmínit nejdůležitější věc, kterou Hi-MD přináší. Je jí možnost využívat tento formát nejen jako hudební nosič, ale také jako datový disk. Pokud připojíte svůj Hi-MD walkman k počítači a nachází se v něm Hi-MD disk nebo zformátovaný původní minidisk, přihlásí se do systému jako výměnný disk.

Formáty, formáty

Ač je ATRAC, respektive jeho nejnovější modifikace ATRAC3plus v podstatě nejlepším kompresním formátem současnosti, protože nabízí nejlepší poměr velikost/kvalita, není jeho použití v Hi-MD nejšťastnějším řešením, tedy alespoň za podmínek, které nám Sony vnucuje. ATRAC je totiž jediným hudebním formátem, který na MD přehrajete. Nikdo vám nebrání na Hi-MD nahrát MP3 či WMA, ale pokud si myslíte, že je přehrajete, mylíte se. I když Sony konečně umožnilo využít minidisk pro ukládání dat, opět svůj technicky skvělý formát ubíjí zpátečnickým myšlením. Proč nefunguje Hi-MD walkman jako přehrávač MP3 a ATRACu současně?

Proč jsme nuceni hudbu složité překódovat do ATRACu v dodávaném softwaru? To jsou otázky, na které se nedostává uspokojivých odpovědí, protože argumentace autorskými právy je dnes už opravdu směšná. Ještě určitě ze strany Sony uslyšíme, že ATRAC je daleko kvalitnější než MP3, ale k čemu to je, když velká část uživatelů bude používat jako zdroj hudby právě MP3, a tak překódování do ATRACu vůbec nic nezíská (kromě menší velikosti při zachování stejné kvality).

ATRAC3plus – desítky hodin hudby

I když ATRACu značně spíláme, nepopíráme, že to je kvalitní formát a že v něm lze na 1GB minidisk uložit až 45 hodin hudby, a to při největší kompresi, která představuje datový tok 48 kb/s.

Hi-MD	Režim záznamu	Základní čas MiniDisc MDW-80 305 MB	Základní čas disk Hi-MD 1GB (minuty)
PCM	PCM	27	92
ATRAC3plus	Hi-MD SP	139	464
ATRAC3plus	Hi-MD LP	599	1 996
ATRAC3plus	48 kb/s	808	2 693
ATRAC3	132 kb/s	292	975
ATRAC3	105 kb/s	369	1 230
ATRAC3	66 kb/s	585	1 950

I při tak nízkém bitratu je ale hudba relativně kvalitní, chybí jí sice trochu důraz – basy a výšky jsou méně výrazné, ale při cestách městskou hromadnou dopravou vám to určitě vadit nebude. Nemá příliš cenu rozebírat další datové toky, vše naleznete v následující tabulce.

První dva přístroje v redakci – Sony MZ-NH700 a MZ-NH900

Abychom naše poznatky o Hi-MD ucelili, rozhodli jsme se otestovat dva přístroje, které jsou už nyní na českém trhu v prodeji. Do redakce dorazily dva Hi-MD walkmany, jeden nižší třídy a druhý vyšší, přičemž první nese označení MZ-NH700 a druhý MZ-NH900. Oba dva nabízejí po technické stránce stejné funkce a liší se pouze v provedení a příslušenství – zde jsou ovšem rozdíly poměrně zásadní.

MiniDisc MDW-80	Režim záznamu	Základní čas (minuty)
ATRAC	stereo	80
ATRAC	mono	160
ATRAC3	LP2 stereo	160
ATRAC3	LP4 stereo	320

Levnější výrobek má šasi z plastu, malý třířádkový displej, dálkový ovladač bez displeje a používá k napájení tužkovou baterii. Dražší model má tělo v kombinaci plastu a hliníku, nabízí také displej se třemi řádky (ale větší), dálkové ovládání s displejem, plochou nabíjecí baterii, kolébku na nabíjení a externí pouzdro pro tužkovou baterii.

Ovládání je u obou přístrojů téměř shodné: jeho základ tvoří otočné kolečko, jímž se pohybujeme ve skladbách a adresářích – zde jsme narazili na první výraznější problém. Uživatel nemá možnost zavřít adresář s právě přehrávaným albem, ale je nucen skrolovat všemi jeho skladbami, než se dostane k dalšímu adresáři. Druhým neduhem, kterého se Sony odmítá zbavit, je nepodsycený displej na přístroji. U modelu NH900, který disponuje dálkovým ovladačem s osvětleným displejem (i když pouze jednořádkovým), se to dá ještě snést, ale u NH700 už rozhodně ne, protože jediným displejem je ten na přístroji. Při nočních cestách jste tak neustále odkázáni na externí zdroj světla. Baterie v obou přístrojích vydrží reálně kolem deseti hodin, při použití externího bateriového pouzdra v případě NH900 se doba hraní zvýší zhruba na dvojnásobek.

Oba dva přístroje využívají k nahrávání hudby dva programy. První, zvaný MD Simple Burner, slouží k rychlému naformátování minidisku a zkopírování audio CD. Druhý program je už poměrně známý, jedná se o upravený SonicStage, který Sony dodává ke všem svým přenosným audio přehrávačům, jež pracují s počítačem. Jedná se o kompletní jukebox pro organizaci hudby, který nabízí vizuálně velice krásné rozhraní a snadný převod hudby do ATRACu. Samozřejmě slouží i pro kopírování skladeb na MD. Musíme říci, že Sony na softwaru zapracovalo, přesto se opět jedná o objemný program, který po svém spuštění zabere celých 40 MB paměti. Daleko horší ovšem je, že se vám nemusí podařit některé skladby, ať už stažené nebo naripované z originálního CD, na MD zkopírovat. U stažených i ripnutých MP3 nám program hlásil, že ne-

může najít ve skladbě informace o autorských právech a odmítl hudbu zkopírovat. Ještě zajímavější je, že některé empérojky stažené přes p2p síť zkopíroval bez problémů. Nemusíme snad připomínat, že žádný jiný program pro Hi-MD neexistuje. S touto politikou nemůže Sony na dnešním trhu uspět. Je samozřejmě možné mp3, wma, ogg či jiný formát vypálit na CD-RW jako audio CD a poté nechat nahrát hudbu přímo z něho, ale kdo by to dělal, když nám dnešní trh nabízí za podobné, ne-li nižší ceny MP3 přehrávače s velkou kapacitou,

MZ-NH700 a MZ-NH900

- ☺ podpora mass storage a konstrukce přístrojů
- ☹ radikální omezení kopírování hudby
- ☹ nepodsycený displej
- ☹ špatně řešené scrollování

Cena vč. DPH: 8 990 Kč (MZ-NH700), 11 490 Kč (MZ-NH900)

K recenzi poskytla firma: ElviaPro, www.elviapro.cz

lepším ovládním a hlavně neomezeným kopírováním přímo pomocí Průzkumníku Windows.

Těsně před dopsáním článku jsme přišli ještě na jeden skutečně zásadní problém, ke kterému nás přivedl jeden ze čtenářů PC WORLDu, jenž si pořídil MZ-NH700 k nahrávání skladeb své kapely. Sony se pyšní, že jeho přístroj umí nahrávat zvuk v bezztrátové kvalitě v PCM. Jaké zdesnění se ale dostaví, když člověk zjistí, že s porušeným záznamem prakticky nelze pracovat. Zvuk v PCM se na MD ukládá ve speciálním formátu Sony a do obvyčejného WAVu se nám ho nepodařilo žádným způsobem převést. Nejde ho ovšem ani vypálit na CD ve formátu CD-DA, Nero záznam odmítne a na první pohled nadějně vypadající vypalování přímo ve WMP 9 nakonec také selhalo.

Kvalita zvuku a příslušenství

Pokud použijete audio CD jako zdroj pro vytvoření ATRACu a nezvolíte nejnižší kvalitu, nemůže se s takto nahranou hudbou žádná běžná MP3 rovnat. Odvážíme se dokonce tvrdit, že ji prakticky nelze rozeznat od originálu, alespoň na běžných polštářkových sluchátkách určitě ne a v hluku města už vůbec ne. V této oblasti tedy Hi-MD určitě boduje. Příslušenství k oběma modelům je také příjemným překvapením, kromě již v úvodu zmiňovaných součástí v něm nalezneme ještě pytlík (pevné pouzdro by se určitě hodilo víc), nepříliš kvalitní pecky, optický kabel pro přímé nahrávání (např. z discmanu nebo věže), USB kabel, síťový zdroj, CD se softwarem a jeden Hi-MD o kapacitě 1 GB.

Resumé

První nadšení z Hi-MD nás tak trochu opustilo. I když je to formát skvělý a lze ho použít i pro kopírování jakýchkoliv dat na minidisky, práce s hudbou i vlastním zvukovým záznamem je omezena takovým způsobem, jako snad u žádného přístroje na trhu, který pracuje s kompresními formáty. Hi-MD je proto stejně jako dříve MD formátem s velkým potenciálem, který ovšem jeho tvůrce odmítá využít. I když jsme se dočkali určitého viditelného pokroku, ideál v podobě „Hi-MD MP3 walkmanu“ je zřejmě ve hvězdách. 4 0574/BAM

